

soudu v Hradci Králové ze dne 31. května 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem předražování dle § 7 čís. 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 9 a), b) správně jen 9 a) § 281 tr. ř. Namítá, že jednání obžalovaného, v rozsudku zjištěné, — nedovolený prodej cigaret a tabáku na nádraží v K. nezakládá vůbec trestného činu, přikázaného k potrestání soudům, nýbrž jen přestupek důchodkový. Tabák nelze pokládati za předmět potřeby vůbec, poněvadž zákon rozumí potřebou jen potřeby životní, pro každého nezbytné, — stížnost je nazývá potřebnostmi — nikoliv takové, bez nichž tisíce lidí dobře může žít (na př. kuřivo), dle stížnosti potřeby v širším smyslu. Tabák prodáváný pod rukou je zbožím přepychovým, není předmětem potřeby, neboť potřebu obyvatelstva v kouření určuje stát autoritativně přidělem kuřiva na lístky. Jde tu o předmět zvláštní obliby, a cenu, požadovanou za takovou věc, nelze nikdy pokládati za zřejmě přemrštěnou. Ceny tabákové režie platí pro řádný, legitimní obchod, v obchodu pod rukou platí ceny za zboží přepychové. Stížnost není odůvodněna. Rozlišování její mezi potřebami v širším a potřebnostmi v užším smyslu je úplně libovolné. Zákon lichevní právě tak jako cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. nechrání, na rozdíl od dřívějších lichevních předpisů, jen předmětů nezbytné potřeby, nýbrž předměty potřeby vůbec; proto mluví v § 1 prostě o životních nikoli nutných životních potřebách a odpírá vlastnost předmětu potřeby pouze takovým věcem, kterých vůbec nelze užíti pro potřeby lidí a domácích zvířat, tedy zejména předmětům přepychovým, které neslouží žádné životní potřebě. K těm však nelze počítati ani tabák ani kuřivo vůbec, již z toho důvodu, že se staly pro své fyziologické účinky a ne méně pro příznivý vliv na duševní činnost a na zvýšení síly odporu proti tělesným námahám a strádáním dokonce nezbytnou životní potřebou pro velkou část obyvatelstva. Že značná část obyvatelstva může kouření postrádati, je lhostejno, poněvadž zákon chrání všechny věci sloužící životním potřebám lidí bez rozdílu, užívají-li jich všichni nebo jen některá část. Ani tabák, prodáváný v obchodě pokoutním, nepřestává býti předmětem potřeby, jakmile slouží k ukojení životní potřeby kuřáků. Že by tomu tak v tomto případě nebylo, stížnost sama netvrdí. Státní přiděl kuřiva, určující rozsah potřeby jednotlivého kuřáka, nemá s pojmem potřeby co činiti. Tabák prodáváný pod rukou není zbožím přepychovým proto, že slouží stejné životní potřebě jako tabák prodáváný tabákovou režíí. Není-li zde zboží přepychového, nelze mluvit o cenách zvláštní obliby. Otázku přiměřenosti a přemrštěnosti cen za kuřivo pod rukou požadovaných dlužno posuzovati stejně, jako u kteréhokoli jiného předmětu potřeby.

Čís. 688.

Úmysl ve smyslu zločinu dle § 81 tr. zák. směřuje ku zmaření, ve smyslu přestupku dle § 314 tr. zák. pouze ku stížení úředního výkonu.

Přestupek § 314 tr. zák. lze spáchat i pouhými slovy.

Skutková podstata § 312 tr. zák. nevyžaduje urážky, jež by dosahovala stupně, předpokládaného ve 12 hlavě II. dílu trestního zákona. Stačí též, pronesen-li závadný výrok ve formě podmíněčné.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1922, Kr I 32/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 25. října 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupky §§ 312 a 314 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost, uplatňující ne sice číselně, ale věcně důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., spatřuje nesrovnalost rozsudku v tom, že nalézací soud odepřel na jedné straně podřaditi jednání obžalovaného pod §§ 9 a 81 tr. zák., nenabýv přesvědčení o tom, že obžalovaný závadnými posunků a výrazy zamýšlel dav lidu vyzývati k tomu, by služební výkon četníkův zmařil, na druhé straně však ho odsuzuje pro přestupek § 314 tr. zák., jenž rovněž předpokládá úmysl, zmařiti takový výkon. Stížnost jest na omylu. Při obou deliktech je sice úmysl pachatelův namířen proti služebnímu výkonu neb úřednímu jednání, ač i po této stránce je tu jistý rozdíl. Kdežto totiž v § 81 tr. zák. čelí úmysl ku zmaření služebního výkonu, stačí dle § 314 tr. zák. úmysl, některé z osob, v § 68 tr. zák. jmenovaných, ve výkonu služby neb výkonu vrchnostenského rozkazu brániti, tudíž po případě výkon pouze stížiti. Nehledě k tomu, vyloučil nalézací soud zločin dle §§ 9 a 81 tr. zák. též proto, že nenabyl přesvědčení o úmyslu obžalovaného, že chtěl vyzývati shromážděný dav k tomu, by se četnickému závodčímu zprotivil *n á s i l n ý m v z t a Ź e n í m r u k y v ú m y s l u*, v § 81 tr. zák. zakázaném. Možnosti, že přestupek § 314 tr. zák. může býti opodstatněn i pouhými slovy, stížnost zásadně nevylučuje. A to právem, poněvadž vmísení se do výkonu veřejné služby může se státi jakýmkoli způsobem, není-li násilným, tedy nejen skutkem, nýbrž i slovy, jako napomenutím, zrážením, varováním, vytýkáním a pod. V tomto případě správně uznal nalézací soud, že slovy, pronesenými k četníkovi ve výkonu služby se nalézajícímu, že se tak nezatýká, že (obžalovaný) byl také u četnictva, kdyby se to stalo jemu (obžalovanému), že by četníkovi dal přes hubu, vmísil se obžalovaný do úředního výkonu, poněvadž výtkami a pohrůžkou, v nich vyjádřenými, měl býti četníkovi jeho výkon při nejmenším stěžován. Za tohoto stavu věci nemůže býti řeči o nějakém beztrestném upozorňování četníka na nesprávnost jeho počínání. Že by si četník byl ostatně nesprávně počínal, rozsudek nezjišťuje, a není proto stížnost oprávněna, na tomto předpokladě budovati, to tím méně, kdyžž tím uplatňuje jen pohnutku obžalovaného, pro právní posouzení věci nezávaznou, a když ani v tom případě, kdyby snad postup četníkův nebyl býval skutečně správným, neopravňovalo by to ještě obžalovaného, by volil takový způsob intervence, jímž se ocítl v rozporu s normami zákona trestního. Rozsudek, odsuzující obžalovaného pro § 314 tr. zák., je proto po stránce právní bezvadný.

Totéž platí i ve směru § 312 tr. zák. Předpis tento, chráně dle svého účelu autoritu veřejné služby, nevyžaduje urážky, jež dosahovala by stupně předpokládaného ve 12. hlavě II. dílu trestního zákona. Že pak závadné výroky a posuňky, jimiž zřejmě se dává výraz nevážnosti a snižování, i má-li se zření ku prostředí, v němž se obžalovaný pohybuje, proneseny pokud se týče učiněny byvše vůči četníku ve službě, opodstatňují urážku tohoto ve smyslu § 312 tr. zák., nemůže býti pochybno. Tím jest odháněna půda námitky, že by šlo jen o dovolenou kritiku, stížností tvrzeného, v rozsudku však nezjištěného nesprávného jednání četníka. Na trestní povaze slov: »kdyby se to stalo jemu, dal by četníkovi přes hubu«, nemůže konečně ničeho měniti okolnost, že jsou pronesena ve formě hypotetické, poněvadž i v této formě je jimi autorita úřadu a reprezentujícího jej orgánu snižována a sesměšňována.

Čís. 689.

Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).

Náhradní trest za nedobytnou pokutu peněžitou nelze vyměřiti tuhým vězením.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1922, Kr I 1159/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací, jednáje o zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soude v Praze ze dne 13. června 1921, jímž byl uznán vinným přestupkem dle § 20 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., zrušil po ústním líčení dle § 290 tr. ř. napadený rozsudek ve výroku o náhradním trestu, jenž byl obžalovanému vyměřen pětidenním tuhým vězením, a změnil výrok ten v ten smysl, že v případě nedobytnosti peněžité pokuty 500 Kč se obžalovaný odsuzuje do jednoduchého vězení na pět dnů.

Důvody:

Výrok nalézacího soudu o náhradním trestu neodpovídá zákonu. Teprve zákon o trestání válečné lichvy ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zavedl novotu, že náhradní trest za nedobytnou peněžitou pokutu dlužno vyměřiti tímž druhem trestu jako trest hlavní. Před platností tohoto zákona bylo v případech lichvy, najmě v případech, posuzovaných dle cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., náhradní trest vyměřovati dle § 266 tr. ř. a § 260 a) tr. z. v ě z e n í m. Napadený rozsudek, vyměřiv náhradní trest tuhým vězením, překročil svou trestní pravomoc, pokud se týče trestní sazby, zákonem stanovenou, a jest proto v tomto směru dle § 281 čís. 11 tr. ř. zmatečným. Ježto dle § 290 tr. ř. má zrušovací soud, shledá-li z příčiny zmateční stížnosti kýmkoli podané, že bylo nesprávně užito trestního zákona v neprospěch obžalovaného (§ 281 čís. 9—11 tr. ř.), z moci úřední rozhodnouti tak, jako by dotyčný důvod zmatečnosti byl býval uplatněn, musel býti rozsudek nalézacího soudu ve výroku shora uvedeném zrušen a uznáno právem, jak nahoře uvedeno.